

Enschede Fietst!

Fietsplan GroenLinks Enschede

Samenvatting

Inleiding

Uit Fietsbalans-2, een onderzoek van de Fietzersbond, blijkt dat het fietsgebruik in Enschede het afgelopen decennium is gedaald tot onder het landelijk gemiddelde. De slechtere verkeersveiligheid voor fietsers wordt als één van de belangrijkste redenen aangewezen. Fietser en automobilist zitten elkaar in Enschede vaak in de weg; het grootste deel van het fietsnetwerk in Enschede bestaat uit fietsstroken langs hoofdverkeerswegen. Het aantal voorzieningen en routes die specifiek voor fietsers zijn aangelegd is in de gemeente Enschede zeer beperkt.

Fietsen is goed voor zowel de gezondheid als voor milieu en mobiliteit. Meer dan voldoende reden om het gebruik van de fiets te stimuleren. Daarnaast is investeren in fietsvoorzieningen stukken goedkoper dan het aanleggen en verbreden van hoofdverkeerswegen. Investeren in de fiets verdient zichzelf vaak terug, want als slechts een klein deel van de (spits)-automobilisten in het vervolg de fiets neemt heeft dit al grote invloed op de verkeersdruk en files in de stad.

Fietsnetwerk

Het door in Enschede aangewezen fietsnetwerk omvat ruwweg 2010 kilometer aan routes binnen de gemeentegrenzen. Bijna 60% hiervan bestaat uit wegen waar geen fietspaden, fietsstroken of andere voorzieningen zijn aangelegd, slechts minder dan een kwart bestaat uit vrijliggende fietspaden, grotendeels langs hoofdverkeerswegen buiten de bebouwde kom.

In het mobiliteitsplan 2004-2015 heeft de gemeente uitgebreid beschreven hoe het fietsnetwerk zou moeten functioneren, en beschrijft hierin onder andere het belang van een samenhangend, aantrekkelijk en comfortabel fietsnetwerk. Eén van de uitgangspunten in het mobiliteitsplan is dat vrijliggende fietspaden voorkeur hebben boven fietsstroken. De realiteit is echter het tegengestelde, bijvoorbeeld langs de Boulevard zijn vrijliggende fietspaden vervangen door fietsstroken. Van het in het mobiliteitsplan beschreven beleid is slechts zeer weinig terecht gekomen. Het wordt tijd om eindelijk eens de daad bij het woord te voegen en echt te gaan voor een goed netwerk van fietsroutes en voorzieningen in de gemeente.

Fietssnelwegen, -straten en -paden

De specifieke stedenbouwkundige structuur van Enschede biedt goede aanknopingspunten tot het creëren van een compleet fietsroutenetwerk dat alle wijken en belangrijke voorzieningen ontsluit. Langs de bestaande spoorwegen Enschede - Hengelo en Enschede - Glanerbrug ontwikkelt Regio Twente de fietssnelweg F35. De voormalige spoortracés richting Oldenzaal, Boekelo en Alstätte zijn ook zeer geschikt voor de aanleg van fietssnelwegen, zodat vanuit de binnenstad in alle windrichtingen een fietssnelweg kan worden aangelegd. (Fietssnelweg: een lange, aaneengesloten fietsroute, zoveel mogelijk kruisingsvrij uitgevoerd, op een traject waar veel fietsers gebruik van maken.)

In de oudere stadswijken direct rondom het stadscentrum is slechts beperkt ruimte aanwezig, zodat hier nauwelijks vrijliggende fietspaden kunnen worden aangelegd. Wel bevinden zich in deze wijken vele oude invalswegen die tegenwoordig slechts een beperkte functie voor autoverkeer hebben, zoals de Lipperkerkstraat, Kottendijk en Emmastraat. Deze straten kunnen worden heringericht tot fietsstraat, waardoor een stervormig netwerk ontstaat met de binnenstad als middelpunt. Richting Glanerbrug kunnen de oude oost-west straten (Keppelerdijk, Ekersdijk) relatief eenvoudig worden ingericht als fietsstraat. Deze routes worden veel gebruikt door scholieren en forenzen en zijn al afgesloten voor doorgaand autoverkeer. (Fietsstraat: een straat binnen een verblijfsgebied die functioneert als belangrijke fietsverbinding en die door vormgeving en inrichting als zodanig herkenbaar is, maar waarop ook in beperkte mate autoverkeer voorkomt. De auto is hier als het ware 'te gast'.)

Rondom de zuidwijken, richting Universiteit en langs de stadsrand zijn wel voldoende mogelijkheden tot het aanleggen van vrijliggende fietspaden. De al aanwezige fietspaden langs de hoofdwegen kunnen zo worden aangevuld met fietsroutes door onder andere parken en groene wiggen. Hierdoor ontstaat een ringvormig netwerk dat de verschillende (buiten-)wijken met elkaar verbindt. De bestaande fietspaden door de Helmerhoek en Stroinkslanden kunnen hierop worden aangesloten.

Door de combinatie van dit ringvormige netwerk met het stervormige netwerk van fietssnelwegen en fietsstraten ontstaat een compleet en samenhangend fietsroutenetwerk binnen de gemeente Enschede. Een netwerk dat relatief eenvoudig te realiseren is omdat het gebruik maakt van bestaande routes en structuren. Een netwerk dat ook grotendeels los staat van de hoofdverkeersroutes, zodat fietser en automobilist elkaar veel minder in de weg zullen zitten.

Uitvoering

Voor de herkenbaarheid van de fietsroutes, zowel voor de fietser als voor de overige weggebruikers, is het van groot belang dat alle fietsroutes in dezelfde stijl worden weergegeven, bij voorkeur met het bekende 'rode' asfalt. Op kruisingen met woonstraten en buurtwegen dient het fietspad over de weg te worden doorgetrokken, zodat voor overige weggebruikers duidelijk is dat hier een hoofdfietsroute wordt gekruist. Bij voorkeur krijgt de fietsroute hier ook voorrang boven het buurtverkeer, zoals op de Helmerhoek en Stroinkslanden op veel plekken al het geval is. Op kruisingen met hoofdverkeerswegen dient een zo veilig mogelijke oversteek te worden gecreëerd.

Eén van de grootste knelpunten in fietsnetwerken zijn verkeerslichten met vaak lange wachttijden. Om het fietsverkeer te ondersteunen zal de wachttijd zo kort mogelijk moeten zijn. Dit is te realiseren door twee keer oer cyclus alle fietsers tegelijk groen te geven. Bij diverse verkeerslichten in de stad is dit al het geval, maar er zijn ook nog veel kruisingen waar je als fietser minutenlang op groen moet wachten. Onder andere de kruisingen met de Zuiderval zijn hier berucht. Bij kruisingen waar langere wachttijden echt niet te vermijden zijn is in ieder geval een wachttijdindicatie wenselijk. Voor alle kruisingen met verkeerslichten geldt dat de plaatsing en zichtbaarheid van de verkeerslichten alsmede voldoende opstelruimte van belang zijn. Niets is vervelender dan met pijn in je nek tegen de zon in te moeten kijken om te zien wanneer het verkeerslicht op groen springt.

Andere aandachtspunten zijn het creëren van een groene golf voor fietsers op trajecten met meerdere verkeerslichten dicht achter elkaar en een duidelijke bewegwijzering langs hoofdfietsroutes waarop ook de verschillende stadswijken en belangrijkste voorzieningen zijn aangegeven.

GroenLinks nodig uit

GroenLinks nodigt beleidsmakers uit om eens samen te gaan fietsen. Aantrekkelijke, uitnodigende fietsvoorzieningen kunnen alleen worden ontworpen vanuit de beleving van de fietsers zelf. Het voorkomt dat de fietsvoorzieningen worden bedacht vanachter het bureau, en vaak vanuit de visie van de automobilist.

Als Enschede meer fietst zal het -naast alle andere voordelen van het fietsen op zichzelf- met de gewenste doorstroom en automobiliteit stukken beter gaan.

Het volledige fietsplan is te downloaden op <http://www.groenlinks-enschede.nl>

- Fietssnelweg
- Fietsstraat
- Fietspad
- Overige verbindingen
- Hoger onderwijs / scholingsboulevard
- Voortgezet onderwijs
- Brede school / scholencluster
- Winkelcentrum

